



PSORIASISLIITTO
PSORIASISFÖRBUNDET



Social Trygghet för dig med psoriasis, 2020

Tillhandahållande av välfärdstjänster

Med välfärdstjänster avses tjänster som tryggar människans fysiska, psykiska och sociala hälsa och funktionsförmåga, som lindrar sjukdomar och avhjälpas problem samt strävar efter att förebygga uppkomsten av sjukdomar och problem. Välfärdstjänster produceras av staten, kommuner, privata tjänstproducenter och sammanslutningar.

Folkpensionsanstalten ansvarar numera för största delen av medborgarnas sociala trygghet i olika livsfaser. I denna guide presenteras de ersättningar, reseersättningar, dagpenningar och vårdbidrag som FPA tillhandahåller i samband med behandling av psoriasis. Mer information om dessa och andra FPA-förmåner hittar du på [FPA-webbplatsen](#).

I Finland är hälso- och sjukvården indelad i offentlig hälso- och sjukvård, som består av specialiserad sjukvård och primärvård, samt i privat hälso- och sjukvård. FPA betalar ersättning för kostnader för vård inom den privata sektorn enligt sjukförsäkringslagen.

Kommunens socialförvaltning tillhandahåller sociala tjänster (hemservice, socialarbete, rådgivning i familje- och uppfostringsfrågor, mentalvårdsbyråer och ungdomsarbete), kompletterande utkomststöd och handikapptjänster. Handikapplagstiftningen fastställer vilka tjänster och stödåtgärder som ska tillhandahållas utifrån funktionsnedsättning och långtidssjukdom. De stödåtgärder som vanligtvis berör psoriatiker är prövningsbaserade till sin karaktär.

Arbets- och näringsbyråns uppgift är att producera arbetskraftsservice och olika typer av sysselsättningsfrämjande utbildning, arbetsprövning och rådgivning. Personer insjuknade i psoriasis har möjlighet att omskola sig med stöd av FPA om de på grund av sin sjukdom inte kan fortsätta i sitt tidigare yrke.

De tjänster som patientorganisationerna erbjuder är ett viktigt tillskott när det kommer till att öka medborgarens välbefinnande i form av rehabilitering, anpassningsträning och kamratstöd. Psoriasiscentret, som ägs av Psoriasisförbundet, ordnar kurser som upprätthåller funktionsförmågan för pensionerade psoriatiker och familjer samt solbetonad anpassningsträning (klimatrehabilitering) på Gran Canaria. Lokala psoriasisföreningar erbjuder många olika typer av program och kamratstöd för personer insjuknade i psoriasis.

Aktuell information om Psoriasisförbundets verksamhet, regionala rehabiliteringskurser och klimatrehabilitering samt föreningarnas verksamhet hittar du på [Psoriasisförbundets webbplats](#) och i tidningen Ihon aika.

En webbguide om social trygghet som organisationerna utarbetat tillsammans finns på adress www.sosiaaliturvaopas.fi. (på finska)

Läkemedelsersättningar och ersättning av bassalvor

Du kan ansöka om ersättning från FPA för läkemedel, bassalvor och kliniska näringspreparat som läkaren har ordinerat för behandling av din sjukdom. Ersättning för läkemedelsköp betalas i tre olika ersättningsklasser. Ersättning betalas som en procentenhet av läkemedlets pris eller referenspris ifall läkemedlet kan bytas ut mot ett synonympreparat. Ersättningsklasserna är grundersättning, lägre specialersättning och högre specialersättning. Läkemedelsrecept är i kraft två år med vissa undantag.

Elektroniskt recept

Ett elektroniskt recept (eRecept) är ett recept som läkaren utfärdar och undertecknar elektroniskt och sparar i en centraliserad databas som kallas Receptcentret. Du får en patientanvisning med information om det föreskrivna läkemedlet utskrivna åt dig. Du måste inte ta patientanvisningen med till apoteket, men expedieringen går snabbare om du har den med dig. Du behöver ett FPA-kort för att få ersättning för läkemedel. Du kan förnya ditt eRecept på apoteket eller på hälsostationen eller skicka en begäran via [Mina Kanta-tjänsten](#). Du kan se vilka uppgifter som finns sparade om dig på Receptcentret på Mina Kanta -tjänsten också. Logga in i tjänsten med dina personliga nätbankskoder eller med ett elektroniskt ID-kort.

Nu kan du också köpa läkemedel i Estland och i Kroatien med eRecept utfärdade i Finland. Du ger ditt samtycke till att receptuppgifterna får överlåtas till apotek utomlands i Mina Kanta-tjänsten. Du kan inte få direktersättning för läkemedel inköpta utomlands, utan måste ansöka om ersättning i Finland i efterskott.

Du kan köpa läkemedel med europeiska recept i EU- och EES-länder samt i Schweiz. Denna rätt gäller läkemedel som motsvarar läkemedel som är ersättningsgilla i Finland. Kunden betalar läkemedelspriset i sin helhet och ansöker om ersättning från FPA i efterskott.

Referensprissystemet

Ett läkemedel som läkaren har ordinerat kan på apoteket bytas ut mot ett förmånligare motsvarande preparat om läkemedlet omfattas av referensprissystemet. Alla läkemedel i en grupp har samma referenspris, som bestäms utifrån det förmånligaste preparatets försäljningspris. Om du inte vill byta ut ditt läkemedel mot ett förmånligare läkemedel, betalas ersättning högst enligt referenspriset och du betalar själv prisskillnaden. Den del som överskrider referenspriset räknas inte med i den årliga självrisken (takbeloppet). Läkaren kan förbjuda utbyte av ett läkemedel mot förmånligare preparat på medicinska eller terapeutiska grunder genom att anteckna detta i receptet. Baskrämer, Daivobet samt biologiska läkemedel omfattas inte av systemet med läkemedelsutbyte, så för dem utbetalas ersättning enligt preparatets försäljningspris.

Initialsjävrisk



Du får FPA-ersättning för dina läkemedelsinköp efter att du betalat initialsjälvrisken på 50 euro per kalenderår i sin helhet. Initialsjälvrisken tillämpas från början av det år då du fyller 19 år.

Vid ett köptillfälle kan du köpa läkemedel för högst tre månader. Om du behöver läkemedel för en längre tid än så, bör du kontakta FPA. Du får ersättning för en ny sats läkemedel, kliniskt näringspreparat eller bassalva när du förbrukat nästan hela den föregående satsen och du använt läkemedlet enligt doseringsanvisningen. När du besöker apoteket, kan apoteket kontrollera om en ny läkemedelssats kan expedieras med ersättning.

Grundersättningsklass

Enligt sjukförsäkringslagen omfattas sådana läkemedel av grundersättning som är nödvändiga vid behandling av sjukdom. Grundersättningen är 40 procent av läkemedlets pris eller av referenspriset. Vid ett köptillfälle får du köpa läkemedel för högst tre månader. För att få grundersättning för bassalva ska det nämnas i receptet att salvan ordinerats för *behandling av långvarig hudsjukdom*.

En del biologiska läkemedel avsedda för behandling av svår psoriasis omfattas av s.k. *begränsad grundersättning*. Då skriver en specialist ett B-intyg för att påvisa patientens behov av läkemedlet. Rätten till ersättning gäller för högst fem år i taget.

Specialersättningsklass

Ett läkemedel omfattas av specialersättning om det är fråga om ett nödvändigt läkemedel som används vid behandling av en svår och långvarig sjukdom. Det finns två specialersättningsklasser: den lägre specialersättningen är 65 % och den högre specialersättningen är 100 procent. Läkemedel som är berättigade till den högre specialersättningen har en läkemedelsspecifik självrisk på 4,50 euro/läkemedel. För att få specialersättning krävs ett B-intyg av en specialist, egen ansökan samt en anteckning på FPA-kortet.

Läkemedlet asitretin (bl.a. Neotigason) som används vid behandling av hudpsoriasis ersätts till 100 procent när minst 75 procent av patientens kropp täcks av psoriasis. Denna form kallas generaliserad erythroderm psoriasis.

Vid behandling av psoriasisartrit är ersättningen 65 procent för bl.a. metotrexat-, azatioprin-, cyklosporin- och sulfasalazinpreparat när de används för att behandla allvarlig ledinflammation i samband med psoriasis. Diabetesläkemedel, förutom de som innehåller insulin, hör till den lägre ersättningsklassen.

Ersättning av särskilt dyra läkemedel

Särskilt dyra läkemedel kan du undantagsvis på en gång köpa ut i en sådan mängd som överskrider årssjälvrisken på 577,66 euro. Mängden läkemedel får dock inte överskrida tre månaders användning. Därefter får du köpa läkemedlet i en mängd som motsvarar en månads användning. Du får en ny läkemedelssats cirka en vecka innan den föregående satsen tar slut. Du kan t.ex. på grund av en utlandsresa få en större mängd

än vad som behövs för en månads behandling. För att få direktersättning på grund av resa, krävs att du ansöker om undantagslov från FPA. Du bör uppge när du återvänder från resan. Ett läkemedel anses vara särskilt dyrt när försäljningspriset för en förpackning före FPA-ersättning överskrider 1 000 euro.

Årssjälvrisk för läkemedelskostnader (takbelopp)

Du kan få tilläggsersättning för höga läkemedelskostnader. De självriskandelar som du betalar för läkemedel och bassalvor ackumulerar ett s.k. takbelopp som i dag är 577,66 euro. FPA betalar 100 procent av den del som överskrider självrisken på 2,50 euro/läkemedel till det innevarande årets slut för läkemedel och bassalvor som omfattas av ersättningen. Också i fråga om tilläggsersättning iaktas referensprissystemet.

Från och med år 2020 överförs informationen om att takbelopp för läkemedelskostnader är nått omedelbart från FPA till apoteken och kunden behöver således inte längre söka tilläggsersättning hos FPA för det inköp som gör att takbeloppet för läkemedelskostnader överskrider.

Ifall du inte fick direktersättning på apoteket, kan du ansöka om tilläggsersättning inom sex månader efter kalenderårets slut.

Arvoden för privatläkare och tandläkare

FPA fastställer en taxa för läkararvoden samt undersökningar och behandlingar. Patienten får ersättning enligt taxan. Taxorna hittas på [FPA-webbplatsen](#).

Ersättning betalas också för läkarintyg som är utfärdade av privatläkare och behövs för sjukförsäkringen. För läkarutlåtanden som utfärdas för pensionsansökan, rehabilitering eller körkort betalas ingen ersättning.

För privattandläkararvoden betalas ersättning enligt den fastställda ersättningstaxan. Undersökning av mun och tänder och förebyggande behandling ersätts bara vartannat år. Undersökning kan dock ersättas varje år om patientens hälsotillstånd kräver det. Ersättning betalas också för läkarordinerade laboratoriekostnader, röntgenundersökningar, läkemedel och resor i samband med ersättningsgill tandvård.

Ansökan om ersättning måste inlämnas senast sex månader efter att arvodet betalats.

Läkarordinerad undersökning och behandling

FPA ersätter av privatläkare ordinerad undersökning och behandling (t.ex. laboratorie- och röntgenundersökningar, fysikalisk behandling, ljusbehandling, psykologiska undersökningar) som genomförs inom den privata sektorn enligt en fastställd taxa. Behandlingsordinationen är i kraft ett år. Om hälsovårdscentralen skickar patienten till undersökningar hos privatläkare, betalas ingen ersättning. Då är det kommunen eller patienten själv som står som betalare. FPA ersätter dock kostnader för fysioterapi och ljusbehandling vid hudsjukdomar när remissen är utfärdad av en hälsocentral- eller sjukhusläkare.



PSORIASISLIITTO
PSORIASISFÖRBUNDET



FPA:s ersättning för ljusbehandling är 3 euro per behandling. Du får ersättning för högst 15 behandlingar. För en ljusbehandlingsserie på 15 behandlingstillfällen är ersättningen 45 euro.

Sök ersättning inom 6 månader från det att kostnaderna betalades.

Resersättning

Ersättning för resor och övernattnin betalas för resor som görs i samband med sjukdom eller FPA-finansierad rehabilitering. Ersättning beviljas i regel enligt kostnaderna för allmänna färdmedel för resor till närmaste läkare, undersöknings- eller vårdenhet.

FPA ersätter den del av kostnaden som överskrider självriskandelen för en enkelresa, 25 euro (för en resa tur och retur är självrisken sålunda 50 euro). Användning av egen bil, taxi eller ambulans anses vara befogat om sjukdomen eller lokala trafikförhållanden kräver det. Om du använder egen bil är ersättningen 0,20 euro/km för den del som överskrider självriskandelen. När du använder egen bil för resor till hälsovårdscentralen, ett offentligt sjukhus eller rehabilitering ordnad av FPA och enkelresan är under 100 km, behöver du inget intyg från hälso- och sjukvården för användning av egen bil för din ersättningsansökan (SV 67r).

Ersättning av taxiresor

Om du har rätt att åka taxi ska du beställa resan från den regionala beställningscentral som har ingått direktersättningsavtal med FPA. Om ditt hälsotillstånd kräver att du använder taxi, ska du begära ett intyg (SV 67r) av läkaren eller vårdenheten och spara det. Intyget kan skrivas för en enskild resa, för en begränsad tid eller tillsvidare. För en taxiresa som beställs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården behövs inget intyg.

Genom att visa upp ditt FPA-kort i samband med taxiresan betalar du endast självriskandelen 25,00 euro. Samtidigt kan du beställa alla resor till hälso- och sjukvården som du vet om. Du kan inte ansöka om ersättning från FPA i efterskott.

Beställningsnummer och närmare anvisningar på FPA-webbplatsen [Så här beställer du taxi](#).

Takbelopp för resor

Om självriskandelen för dina resor som ersätts enligt sjukförsäkringslagen under kalenderåret överskrider 300 euro, betalar du inget för dina resor under resten av året. Också resekostnader som är mindre än självrisken räknas in i takbeloppet. Spara då

alla kvitton och meddela dina kostnader till FPA. FPA följer upp när du nått årssjälvriskan för ersatta resor och meddelar dig om saken genom att skicka dig ett årssjälvriskkort (Sv 191r).

Om du i samband med en behandling blir tvungen att övernatta på hotell, betalar FPA en övernattningspenning på 20,18 euro/natt. Spara kvittot på övernattningskostnaden.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

Sjukdagpenningen ersätter inkomstbortfall på grund av arbetsförmåga som varat kortare tid än ett år. Det betalas till dig som är 16–67-år och är bosatt i Finland och som under 3 månader före insjuknandet varit i arbete eller arbetslös arbetssökande. Egenföretagande, heltidsstudier samt alternerings- eller sabbatsledighet jämställs med arbete. Väntetiden på 55 dagar för sjukdagpenning har slopats. Sjukdagpenningens minimibelopp är från början av året 27,86 euro/vardag efter självrisktiden (1 + 9 dagar) utan väntetid.

Om din sjukskrivning varar mer än insjuknandedagen plus 9 vardagar har du rätt till sjukdagpenning. För företagare är självrisktiden en dag, d.v.s. insjuknandedagen. Sjukdagpenning betalas för sex vardagar i veckan i högst 300 dagar och den är beskattningsbar inkomst. Från och med år 2020 beräknas beloppet av FPA:s sjukdagpenning och rehabiliteringspenning utifrån inkomsten under en granskningsperiod på 12 månader. Årsinkomsten beräknas utifrån de 12 kalendermånader som infaller innan kalendermånaden före den månad då rätten till förmånen börjar. Sjukdagpenningen för arbetslösa beräknas utifrån arbetslöshetsförmånen och för studerande utifrån studiepenningen. Personer utan inkomst har också rätt att ansöka om sjukdagpenning. Minimibeloppet är då 27,86 euro/vardag.

Ansökan om sjukdagpenning görs hos FPA eller arbetsplatsens sjukkasse inom två månader från den dag då arbetsförmågan började. Till ansökan bifogas av läkaren utfärdat A- eller B-intyg beroende på arbetsförmågans varaktighet.

När du fått sjukdagpenning i 60 vardagar, får du ett brev från FPA med information om rehabiliteringsalternativ och vem som ordnar rehabilitering.

När du har fått sjukdagpenning i 90 vardagar, krävs ett utlåtande från företagsläkaren om din återstående arbetsförmåga och dina möjligheter att fortsätta jobba. Skicka utlåtandet till FPA i god tid så att utbetalningen av sjukdagpenningen inte försenas. Utlåtandet är avgiftsfritt. Utan företagsläkarens utlåtande kan dagpenning inte betalas efter 90 dagar. Arbetsgivaren ska samtidigt ta ställning till möjligheterna att anpassa arbetsplatsen för att underlätta återgången till arbete. Utlåtande behövs inte för företagare, studerande eller arbetslösa.

När du har fått sjukdagpenning i ett halvt år (150 vardagar) får du ett brev från FPA med information om utbildningsmöjligheter och vid behov om ansökan om pension eller annan ersättning.

Om din sjukdom pågår i mer än ett år, kan du ha rätt till sjukpension eller om man vet att arbetsförmågan kommer att vara i minst ett år, kan du ha rätt till sjukpension från början av månaden närmast efter den då sjukdomen uppkom.

Syftet med *partiell sjukdagpenning* är att underlätta återgången till arbete och rehabilitering under en lång sjukledighet för arbetsförmögna personer. En person i



PSORIASISLIITTO
PSORIASISFÖRBUNDET



heltidsanställning ska med sin arbetsgivare komma överens om att återgå till arbetet på deltid. Du kan få partiell sjukdagpenning om du är 16–67 år och har varit heltidsanställd eller om du är företagare. Deltidsarrangemanget ska pågå i minst 12 vardagar utan avbrott. Arbetstiden och lönen ska minska med 40–60 % från det normala. Ingen självrisktid tillämpas på den partiella dagpenningen om den fortsätter omedelbart efter sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning. I annat fall är självrisktiden insjuknandedagen och därpå följande 9 vardagar. Beloppet på den partiella dagpenningen är hälften av sjukdagpenningen. Den kan betalas för minst 12 vardagar och högst 120 vardagar. Överenskommelsen om deltidsarbete görs med företagsläkaren eller en annan läkare som känner till arbetsförhållandena.

Rehabiliteringspenning

Du kan få rehabiliteringspenning om du är 16–67 år och deltar i rehabilitering, anpassningsträning eller i solbetonad anpassningsträning (klimatbehandling) ordnad av Psoriasisförbundet. Rehabiliteringspenningen ersätter inkomstbortfall. För att få rehabiliteringspenning behöver du ett rehabiliteringsbeslut. Från och med år 2020 beräknas rehabiliteringspenningen utifrån inkomsten under en granskningsperiod på 12 månader. Rehabiliteringspenning betalas för 6 vardagar i veckan och är beskattningsbar inkomst. Självrisktiden är den dag då kursen inleds och följande 9 vardagar. Du ansöker om rehabiliteringspenning direkt efter rehabiliteringen hos FPA med en ansökningsblankett till vilken du bifogar ett deltagarintyg. Ansökan inlämnas senast 4 månader efter att rehabiliteringen inleddes. Om du får lön under rehabiliteringstiden, betalas rehabiliteringspenningen till din arbetsgivare. År 2020 är rehabiliteringspenningens minimibelopp 27,86 euro/vardag. Du kan få partiell rehabiliteringspenning om din arbetstid på grund av rehabilitering har förkortats med minst 40 procent. Beloppet är då hälften av full rehabiliteringspenning. Mer information på [FPA-webbplatsen](#).

Handikappbidrag för personer över 16 år

Syftet med handikappbidraget är att förbättra livskvaliteten för personer i arbetsför ålder som har en funktionsnedsättning eller en långvarig sjukdom och att stödja dem i deras dagliga liv, arbete eller studier. Om du är över 16 år kan du ha rätt till handikappbidrag med grundbelopp om din sjukdom eller din funktionsnedsättning medför allmän olägenhet eller nedsatt funktionsförmåga. I dag krävs inte längre att sjukdomen medför extra utgifter. När villkoren för grundbeloppet uppfylls och sjukdomen medför fortlöpande merkostnader kan du ha rätt till handikappbidrag med förhöjt belopp (ca 217 €/månad). En person som får full sjukpension, ålderspension, förtida ålderspension, rehabiliteringspenning eller men- eller hjälplöshetstillägg (som grundar sig på olycksfallsförsäkring) har inte rätt till handikappbidrag (se vårdbidrag för pensionstagare).

När rätten till handikappbidrag bedöms, bedöms den medicinska eller sociala olägenhet som sjukdomen eller skadan medför (se invaliditetsklassificeringen för hudpsoriasis på nästa sida). Om du har fått diagnosen psoriasisartrit, bör din läkare i ett B-intyg beskriva hur rörelsebanorna avviker från det normala samt hur symtomen påverkar din funktionsförmåga.

Ett villkor för att du ska beviljas handikappbidrag är också att din funktionsförmåga på grund av sjukdom har varit nedsatt i minst ett år. Med nedsatt funktionsförmåga avses behov av hjälp och nedsatt förmåga att ta hand om sig själv, klara av dagliga rutiner, hushållsarbete, genomföra de behandlingar som sjukdomen kräver samt klara av arbetsuppgifter och studier. När man bedömer din funktionsnedsättning tar man hänsyn till din individuella helhetssituation samt fysiska, psykiska och sociala faktorer.

Särskilda kostnader är noggrant definierade i lagen om handikappbidrag och kan endast höja bidraget med grundbelopp. Som särskilda kostnader beaktas behövliga, extra och fortlöpande kostnader på grund av sjukdom. Gör en särskild förteckning över dina särskilda kostnader och en beräkning och spara alla kvitton.

Handikappbidraget är graderat i tre nivåer: handikappbidrag med grundbelopp, handikappbidrag med förhöjt belopp och handikappbidrag med högsta belopp. Grundbidraget (93,05 euro/månad) kan beviljas en person vars sjukdom eller funktionsnedsättning medför väsentlig olägenhet eller hjälpbehov/behov av handledning och tillsyn.

Förhöjt bidrag (217,16 euro/månad) kan beviljas en person vars sjukdom eller funktionsnedsättning medför väsentlig olägenhet och som behöver regelbunden handledning eller tillsyn eller hjälp av en annan person med personliga rutiner, hushållsarbete och skötsel av ärenden utanför hemmet. En person har också rätt till förhöjt bidrag om de merkostnader som sjukdomen eller funktionsnedsättningen medför är minst cirka 217 euro och villkoren för grundbidraget uppfylls.

Det högsta bidraget (421,03 euro/månad) kan beviljas en person som har en svår funktionsnedsättning och som dagligen behöver hjälp med många personliga rutiner.

Du ansöker om handikappbidrag genom att fylla i blanketten Handikappbidrag för personer över 16 år (EV 256r) och skicka den till FPA eller genom att fylla i e-blanketten. Till ansökan bifogas ett C- eller B-intyg utfärdat av läkare. Av intyget bör framgå hur och från och med när funktionsförmågan är nedsatt samt hurdan hjälp eller handledning du behöver. Det rekommenderas att du bifogar en egenhändigt skriven bilaga där du konkret beskriver vilka problem sjukdomen medför i din vardag, i ditt arbete, i dina studier och i ditt sociala umgänge. Beskriv också tidsanvändningen och hur vården genomförs.

Handikappbidraget är skattefritt inkomst. Bidraget kan beviljas retroaktivt för högst ett halvt år.



Invaliditesklassificering

Olycksfallsförsäkringslagen 18§

Vid bedömning av medicinsk funktionsnedsättning används social- och hälsovårdsministeriets invaliditetsklassificering (STM 1649/2009) som riktgivande anvisning. Enligt den klassificeras symtomen vid en hudsjukdom som följer:

Hud	Invaliditetsklass
Utslag förekommer nästan oavbrutet eller det är svårt att undvika de retningar som orsakar utslaget, tillståndet kan kontrolleras med kontinuerlig behandling.*	3–5
Permanent utslag som medför betydande begräsningar i de dagliga sysslorna.	6–10
Omfattande, svårt utslag som permanent är aktivt och leder till allmänna symtom, t.ex. allt vanligare erythrodermi.	11–15

*Invaliditetsklass 3–5 räcker inte för beviljande av handikappbidrag.

Invaliditetsklassificering för psoriasisartrit

I läkarintyget beskrivs hur rörelsebanorna avviker från det normala. Hur stor rörelseinskränkningen är mätt i antal grader samt hur ledsymtomen påverkar funktionsförmågan.

Vårdbidrag för pensionstagare

Syftet med vårdbidraget är att stödja en sjuk eller funktionsnedsatt persons möjligheter att bo hemma och att stödja den vård som sker i hemmet samt att ersätta de fortlöpande särskilda kostnader (se handikappbidrag för personer över 16 år) som sjukdomen eller funktionsnedsättningen medför. För att ha rätt till vårdbidrag ska din funktionsförmåga ha varit nedsatt i minst ett år. Vårdbidrag kan betalas till personer som är över eller under 65 år och som får sjukpension, rehabiliteringspenning, ålderspension, förtida ålderspension, fortlöpande pension eller ersättning från trafik-/olycksfallsförsäkring eller enligt lagen om olycksfall i militärtjänst/skada ådragen i militärtjänst. Du kan inte få vårdbidrag om du endast får delinvalidpension, deltidspension eller arbetslöshetspension.

Vårdbidraget är graderat i tre nivåer: vårdbidrag med grundbelopp, vårdbidrag med förhöjt belopp och vårdbidrag med högsta belopp. Vilket av beloppen du kan få beror på hur mycket och hur ofta du behöver hjälp och handledning av en annan person för dina

personliga rutiner (måltider, påklädning, sjukvårdsåtgärder, personlig hygien och transporter och förflyttning), hushållsarbete och för skötsel av ärenden utanför hemmet.

För att få grundbidraget (71,21 euro/månad) ska du regelbundet minst en gång i veckan behöva hjälp, handledning eller tillsyn av en annan person för dina personliga rutiner, hushållsarbete eller skötsel av ärenden utanför hemmet.

Förhöjt vårdbidrag (155,15 euro/månad) kan beviljas när du behöver hjälp dagligen för många personliga rutiner. Om villkoren för grundbidraget uppfylls kan bidraget höjas till förhöjt bidrag om sjukdomen medför höga extra kostnader (cirka 150 € /månad).

För att få det högsta vårdbidraget (328,07 euro/månad) krävs att du behöver vård och tillsyn dygnet runt.

Du ansöker om vårdbidrag för pensionstagare hos FPA genom att fylla i en ansökningsblankett och bifoga ett läkarintyg C som får vara högst ett år gammalt. Vårdbidrag kan beviljas retroaktivt för högst ett halvt år. Bidraget är skattefritt.

Handikappbidrag för personer under 16 år

FPA kan bevilja handikappbidrag om vården, omvårdnaden och rehabiliteringen av ett barn med en långtidssjukdom eller funktionsnedsättning i minst sex månader innebär en större belastning och bundenhet än vad som är vanligt jämfört med friska barn i samma ålder. Bidraget beviljas inte enbart på grundval av kostnader. När villkoren för grundbidraget uppfylls och de särskilda kostnaderna beräknas vara minst lika stora som det höjda bidraget, kan bidraget beviljas med förhöjning.

Bidrag beviljas inte endast på grundval av en diagnos, utan omständigheterna och den belastning och bundenhet som vården av barnet medför påverkar beslutet.

Handikappbidraget är graderat i tre nivåer utifrån bundenhet och belastning: handikappbidrag med grundbelopp, handikappbidrag med förhöjt belopp och handikappbidrag med högsta belopp.

Grundbidraget (93,05 euro/månad) kan beviljas då barnets psoriasis medfört långvariga svåra symtom, är utbredd och kräver årligen kontroller hos (specialist)läkare samt annan läkemedelsbehandling utöver baskrämer, till exempel läkemedelssalvor och ljusbehandling.

Förhöjt bidrag (217,13 euro/månad) kan beviljas om den belastning som vården medför är osedvanligt hög. Då har barnet en utbredd, svårbehandlad psoriasis som utöver bassalvor kräver många andra läkemedel och till exempel sjukhusvård. Vården tar mycket tid varje dag.

Det högsta stödet (421,03 euro/månad) är avsett för barn med grav funktionsnedsättning som dygnet runt behöver hjälp och tillsyn av en annan person.

Du ansöker om handikappbidrag för personer under 16 år hos FPA med blankett EV 258r. Till ansökan bifogas ett C-intyg utfärdat av läkare. Bidraget kan beviljas retroaktivt för högst ett halvt år. Bidraget är skattefritt. Beslut fattas vanligen för 1–2 år åt gången, varefter situationen omprövas.



PSORIASISLIITTO
PSORIASISFÖRBUNDET



Det rekommenderas att du till ansökan bifogar en fritt formulerad beskrivning över familjens livssituation, hurdana problem sjukdomen medför hemma, i skolan, i dagvården samt hur vården konkret genomförs.

Sökande av ändring

FPA ger skriftliga beslut på ansökningar om handikapp- och vårdbidrag. Om du får ett negativt beslut, bör det framgå på vilka grunder din ansökan har avslagits. Om du är missnöjd med beslutet, kan du söka ändring genom att överklaga beslutet inom 37 dagar efter att beslutet postats. Besvärsskriften görs skriftligt antingen fritt formulerad eller via FPA:s blankett. I besvärsskriften bör du uppge ärende och beslut som du överklagar samt på vilka grunder du yrkar på ändring, kontaktuppgifter, personbeteckning. Kom också ihåg att underteckna besväret. Vid behov kan du bifoga en tilläggsutredning, till exempel ett nytt läkarutlåtande. Besvärsskriften skickas till FPA, som undersöker om kraven kan godkännas (självrättelse). I annat fall skickar FPA besvärsskriften till besvärsnämnden. Högsta besvärsinstans är försäkringsdomstolen. Det är kostnadsfritt att överklaga beslut.

Specialvårdspenning

Specialvårdspenning kan betalas till en förälder som deltar i sjukhusvården eller rehabiliteringen av ett barn under 16 år och som på grund av detta inte kan arbeta och sålunda drabbas av inkomstbortfall. Också en person som sköter barnet som en förälder kan få specialvårdspenning. Specialvårdspenningen är lika stor som sjukdagpenningen och den är beskattningsbar inkomst. Du ansöker om specialvårdspenning hos FPA. Till ansökan bifogas ett D-intyg.

Avdrag för nedsatt skattebetalningsförmåga

Om din skattebetalningsförmåga är väsentligt nedsatt på grund av underhållsskyldighet, arbetslöshet eller sjukdom, kan du ansöka om avdrag i skattedeklarationen eller skatteförslaget. Du kan få avdraget enbart utifrån sjukdom om dina och din makes samt minderåriga barns sammanlagda sjukkostnader under skatteåret uppgår till minst 700 euro och om sjukkostnaderna samtidigt utgör minst 10 procent av dina sammanlagda nettoförvärs- och nettokapitalinkomster. Avdraget är högst 1 400 euro.

Bifoga en fritt formulerad ansökan och ett läkarintyg över sjukdomstillståndet samt en kostnadsberäkning till din skattedeklaration. Kvitton för bl.a. läkemedels- och

vårdkostnader ska uppvisas på begäran. Ytterligare information om bland annat inkomstgränser fås från skattemyndigheten eller på vero.fi -webbplatsen.

Invalidadrag

Om du på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada har en bestående invaliditetsgrad på minst 30 procent, har du rätt till invalidadrag. Avdrag till dess fulla belopp får du om din invaliditetsgrad är 100 procent. Om invaliditetsgraden är lägre, beviljas avdraget i en andel av fullt belopp som motsvarar procenttalet. Om du får sjukpension/invalidpension anses din invaliditetsgrad vara 100 procent och om du får delinvalidpension är invaliditetsgraden 50 procent utan särskild utredning. Du bevarar din rätt till avdrag även efter det att sjukpensionen/invalidpensionen övergår i ålderspension. I statsbeskattningen är avdraget högst 115 euro. Avdraget görs från statens inkomstskatt. I kommunalbeskattningen är avdraget högst 440 euro. Ett B-intyg utfärdat av läkare skickas till skattemyndigheten. Din invaliditetsgrad bör framgå av intyget.

För att få invalidadraget ska du första gången du ansöker om avdraget skicka ett läkarintyg till skattemyndigheten. Din bestående invaliditetsgrad samt tidpunkten när den började bör framgå av intyget. Därefter gör skattemyndigheten avdraget automatiskt. Om invaliditetsgraden ändras, ska ett nytt läkarintyg skickas till skattemyndigheten. Invalidadrag kan beviljas retroaktivt för högst fem år. Ytterligare information på [skattemyndighetens webbplats](http://skattemyndighetens.webbplats).



PSORIASISLIITTO
PSORIASISFÖRBUNDET



Klientavgifter och årssjälvrisk inom den offentliga hälso- och sjukvården

De avgifter som uppbärs av klienter är maximala avgifter som fastställs i lagen om klientavgifter. Kommuner och samkommuner kan också fatta beslut om att bevilja tjänsten avgiftsfritt eller att använda mindre avgifter än maximibeloppet.

Vård som ges i serie (t.ex. ljusbehandling) kostar högst 11,40 euro per vårdbesök. Avgiften kan tas ut för högst 45 besök per kalenderår och innefattar behandlingar i serie såväl på hälsovårdscentralen som inom specialistsjukvården.

Avgift för läkarintyg uppbärs inte om intyget hänför sig till vården, t.ex. ett intyg till arbetsgivaren om sjukledighet. Intyg som inom primärvården är avgiftsfria är bl.a. B-intyg för rehabilitering, för hjälpmedel för medicinsk rehabilitering och för rätt till läkemedelsersättning (t.ex. biologiska läkemedel). För intyg som inte hänför sig till vården och som behövs för ansökan om förmåner (t.ex. handikappbidrag) är avgiftsbelagda. Avgiften är då högst 50,80 euro.

För avgifter inom den offentliga hälso- och sjukvården finns en *årssjälvrisk (takbelopp)* på 683,00 euro per kalenderår (2020). Årssjälvrisk är personlig, men avgifter som uppbärs för barn under 18 år kan räknas med i den ena vårdnadshavarens årssjälvrisk.

I takbeloppet beaktas avgifter för läkarvård inom hälsocentralens öppenvård, fysioterapi, vård som ges i serie, poliklinikavgifter på sjukhus, dagkirurgi, kortvarig vård på en vårdinrättning samt rehabilitering.

När takbeloppet är nått får klienten i regel alla öppenvårdstjänster avgiftsfritt. För kortvarig vård på en inrättning sjunker avgiften för en vård dag till 22,50 euro.

Till takbeloppet beaktas inte avgifter för tandvård, sjuktransporter, läkarintyg, laboratorie- och utbildningsundersökningar (t.ex. röntgen-, ultraljuds- eller magnetundersökningar) som gjorts på remiss av privatläkare eller inkomstrelaterade avgifter. Du bör själv följa med när du når årssjälvrisk genom att fylla i ett uppföljningskort som du får från hälso- och sjukvården.

Beaktande av klientens betalningsförmåga

Kommunen ska sänka eller låta bli att uppbära avgift för social-, sjuk- eller hälsovård om uppbärandet av avgiften skulle äventyra klientens eller familjens utkomst eller klientens lagstadgade försörjningsplikt. Klienten kan också få utkomststöd för klientavgifter inom social- och hälsovården. Om du har svårt att betala klientavgifter kan du kontakta kommunens eller sjukhusets socialarbetare.

Patientens rätt till en vårdplan

Enligt patientlagen ska vården av en patient vara planerad. I den skriftliga vårdplanen samlas information om patientens alla hälsoproblem samt vård, undersökningar och rehabilitering som planerats för patienten samt uppföljning av dessa. Med hjälp av vårdplanen kan man koordinera behandlingen av olika sjukdomar på ett tryggt sätt och säkerställa att vårdmetoderna är kompatibla och kan genomföras. Anhöriga, andra nära personer eller en laglig representant kan delta i utarbetandet av vårdplanen. Även specialarbetare kan delta i utarbetandet av vårdplanen, t.ex. en fysioterapeut när rehabiliteringsbehovet ska bedömas.

Den skriftliga vårdplanen ska helst utarbetas i samråd med den behandlande läkaren. I vårdplanen kan man också anteckna en rekommendation om de vårdartiklar patienten behöver.

Hälsovårdscentralens distribuering av förbrukningsartiklar

För vård av långvarig sjukdom som sker i hemmet kan du från hälsovårdscentralen få olika typer av vårdartiklar, t.ex. diabetes-, sårvårds- eller stomiartiklar eller blöjor. Vårdartiklar som ingår i vårdplanen är avgiftsfria. Kommunernas praxis varierar i fråga om att ge hydrokolloida förband till personer insjuknade i psoriasis. Om du regelbundet använder t.ex. hydrokolloida förband, försäkra dig om att det antecknats i din vårdplan.